Nota van toelichting

Algemeen

1. Inleiding

1.1 Samenvatting

Met voorliggend besluit zijn twee wijzigingen aangebracht in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 (hierna: Ub Wmo 2015) en het Besluit langdurige zorg (hierna: Blz) met betrekking tot de eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015) en voor zorg op grond van de Wet langdurige zorg (hierna: Wlz). Het gaat om het afbouwen van de compensatie voor het vervallen van de ouderentoeslag voor pensioengerechtigden (hierna: CVO) en om het afschaffen van de extra vermogensvrijstelling voor niet-pensioengerechtigden (hierna: EVV).

1.2 Voorhangprocedure

Het ontwerp van dit besluit is overeenkomstig artikel 3.2.5, derde lid, van de Wlz op [PM] aan beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd (Kamerstukken II 2024/25, [PM], nr. [PM]). [PM: inbreng en verwerking daarvan]

2. Hoofdlijnen van het besluit

De CVO is een aftrekpost voor het inkomen op basis waarvan eigen bijdragen op grond van de Wmo 2015 en de Wlz worden berekend. Met dit besluit is de CVO in de periode 2026–2028 in drie stappen afgebouwd en uiteindelijk afgeschaft.

De EVV is een vrijstelling van het vermogen dat meetelt voor het bepalen van de vermogensinkomensbijtelling (hierna: VIB) op basis waarvan eigen bijdragen op grond van de Wmo 2015 en de Wlz werden berekend. Met dit besluit is de EVV per 2026 afgeschaft.

De volgende alinea's lichten toe waarom de CVO en de EVV ooit zijn ingevoerd en waarom bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten tot het afbouwen respectievelijk beëindigen ervan.

CVO

Tot en met 2015 werd in de fiscaliteit voor pensioengerechtigden met een laag inkomen het heffingsvrije vermogen verhoogd met de zogenoemde ouderentoeslag. Per 2016 is deze toeslag afgeschaft. Daarmee daalde het heffingsvrije vermogen en steeg de grondslag voor zowel het verzamelinkomen als de VIB. Dit zou per 2018 leiden tot hogere eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op basis van de Wmo 2015, aangezien deze bijdragen zijn gebaseerd op het inkomen en vermogen van twee jaar eerder; dit wordt de t-2 systematiek genoemd. Om deze doorwerking te voorkomen, is sinds 2018 de CVO voor de berekening van deze eigen bijdragen ingesteld.

Door diverse ontwikkelingen in de periode na 2018 is de noodzaak voor de CVO verdwenen. Zo werd in de fiscaliteit het heffingsvrije vermogen, dat ook gehanteerd wordt bij de berekening van de eigen bijdragen, fors verhoogd en werd voor de eigen bijdragen het percentage voor de VIB gehalveerd. Ook werd het vermogen verhoogd dat niet meetelt bij de berekening van de VIB. In 2018 was het heffingsvrije vermogen € 24.437[1] en het VIB percentage 8%. In 2025 bedroeg het heffingsvrije vermogen € 57.000[2], was de VIB 4% en werd alleen het vermogen boven € 33.748[3] meegenomen als grondslag voor de VIB. Vermogen is in de periode na 2018 dus een kleinere rol gaan spelen in de fiscaliteit en de eigen bijdragen. Tevens kende de CVO technische imperfecties

[1] Bedrag 2016 in verband met de t-2 systematiek.
[2] Bedrag 2023 in verband met de t-2 systematiek.
[3] Bedrag 2023 in verband met de t-2 systematiek.

waardoor cliënten mét vermogen soms een lagere eigen bijdrage verschuldigd waren dan cliënten zonder vermogen (bij eenzelfde inkomen uit pensioen, uitkering of arbeid). In het kader van inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdragen was dit niet uitlegbaar aan cliënten. Daarom is de CVO beëindigd. Aangezien het in één keer afschaffen van de CVO grote financiële effecten voor cliënten zou kunnen hebben, wordt de CVO met dit besluit in drie stappen afgebouwd in de periode 2026-2028 waarmee de CVO aan het eind van deze periode is afgeschaft.

EVV

Per 2013 is de VIB ingevoerd, waardoor vermogen zwaarder mee ging tellen bij de berekening van eigen bijdragen. Om niet-pensioengerechtigden hierin tegemoet te komen is per 2014 voor deze groep een extra vermogensvrijstelling (destijds ter hoogte van € 10.000) in de berekening van de eigen bijdragen ingevoerd. Reden om voor deze specifieke groep de EVV in te voeren, was dat deze groep doorgaans gedurende een langere periode een eigen bijdrage verschuldigd is dan ouderen en de invoering van de VIB daardoor voor deze groep de meest langdurige effecten had op de hoogte van de eigen bijdragen. Vanwege de in de vorige alinea reeds beschreven ontwikkelingen in de regelgeving voor eigen bijdragen, is vermogen in de periode na invoering van de EVV een kleinere rol gaan spelen bij de berekening van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op basis van de Wmo 2015. Hierdoor is de noodzaak voor de EVV verdwenen. Daarom is met dit besluit de EVV afgeschaft per 2026. Anders dan bij de CVO, is de EVV in één keer volledig afgeschaft, omdat de financiële effecten voor cliënten kleiner waren dan bij de CVO. De financiële effecten zijn beschreven in hoofdstuk 6 van deze nota van toelichting.

3. Verhouding tot nationale regelgeving

Dit besluit is gebaseerd op de Wmo 2015 en de Wlz. Die wetten bieden de kaders op grond waarvan en waarbinnen de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen als bedoeld in de Wmo 2015 en voor langdurige zorg als bedoeld in de Wlz verder worden uitgewerkt bij of krachtens algemene maatregel van bestuur. De artikelen 2.1.4a, zevende lid, Wmo 2015 en artikel 3.2.5 Wlz bieden de grondslagen voor het afbouwen van de CVO en het afschaffen van de EVV.

4. Gevolgen voor burgers en uitvoering

Door de afbouw van de CVO en de afschaffing van de EVV, is het vaststellen van de eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015 eenvoudiger om uit te voeren. Dit komt ook de uitlegbaarheid van de systematiek van de eigen bijdragen ten goede en verkleint het beroep op het doenvermogen van burgers. De beëindiging van de CVO en de EVV wordt door het CAK automatisch verwerkt in de berekening van de hoogte van de eigen bijdragen. Het CAK zal burgers tijdig, dat wil zeggen in het najaar van 2025, informeren over de beëindiging van de CVO en de EVV en de consequenties die dit heeft voor de hoogte van de eigen bijdragen. De rekentools die het CAK via de website aan burgers beschikbaar stelt en waarmee burgers een proefberekening van de eigen bijdrage kunnen maken, zullen worden aangepast. Het CAK zal ook vragen van burgers hierover beantwoorden. De financiële gevolgen voor de burger worden beschreven in hoofdstuk 6.

5. Gevolgen voor de regeldruk

Dit besluit heeft geen gevolgen voor de regeldruk, afgezien van beperkte kennisnemingskosten voor burgers.

6. Financiële gevolgen

6.1 Financiële effecten burgers

In deze paragraaf wordt de systematiek van de eigen bijdragen voor de Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015 op hoofdlijnen beschreven. Tevens worden de effecten van het afbouwen van de

CVO en het afschaffen van de EVV op de eigen bijdragen in beeld gebracht. Alle bedragen in deze paragraaf zijn weergeven alsof de CVO en de EVV in 2025 zouden zijn afgeschaft. Aangezien eigen bijdragen zijn gebaseerd op het inkomen en vermogen van twee jaar eerder (de t-2 systematiek) wordt voor enkele bedragen aangesloten bij het jaar 2023.

Eigen bijdragensystematiek Wlz en beschermd wonen Wmo 2015

De Wlz kent verschillende eigen bijdragen die afhankelijk zijn van de leveringsvorm. Voor zorg met verblijf betaalt men in principe altijd de hoge eigen bijdrage (hierna: HEB) omdat men bij zorg met verblijf een integraal pakket ontvangt, waarbij niet alleen zorg maar ook wonen en voeding zit inbegrepen. De HEB kan oplopen tot maximaal € 2.954,40 per maand.

Er zijn enkele situaties waarbij voor zorg met verblijf niet de HEB, maar de zogenaamde lage eigen bijdrage (hierna: LEB) wordt betaald. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de eerste vier maanden van het verblijf of als er sprake is van een thuiswonende partner.[4] De LEB bedraagt minimaal € 205 en maximaal € 1.076,60 per maand. De LEB wordt ook betaald bij zorg zonder verblijf, namelijk voor een volledig pakket thuis (hierna: vpt), een modulair pakket thuis (hierna: mpt) of persoonsgebonden budget (hierna: pgb). De eigen bijdragen voor mpt en pgb kennen een extra aftrekpost, waardoor deze minimaal € 29,20 en maximaal € 900,80 per maand bedragen.

Naast de leveringsvorm zijn de eigen bijdragen op grond van de Wlz afhankelijk van inkomen en vermogen. Om correcties van eigen bijdragen zoveel mogelijk te voorkomen, zijn stabiele inkomens- en vermogensgegevens nodig. Daarom wordt er voor de berekening van de eigen bijdragen in beginsel gekeken naar het verzamelinkomen en vermogen van twee jaar voorafgaand aan het jaar waarover de eigen bijdrage verschuldigd is (de t-2 systematiek). Bij het verzamelinkomen wordt via de VIB een deel van het vermogen opgeteld dat het heffingsvrije vermogen à € 33.748 te boven gaat. Voor niet-pensioengerechtigden werd bij de berekening van de VIB rekening gehouden met de EVV waardoor het bijdrageplichtig vermogen voor niet-pensioengerechtigden werd verlaagd met € 11.534. Voor pensioengerechtigden werd rekening gehouden met de CVO, welke in mindering werd gebracht op de som van het verzamelinkomen en de VIB. De HEB is gebaseerd op de som van het verzamelinkomen, de VIB en de eventuele aftrek vanwege de CVO. Anders dan de HEB kent de LEB een marginaal tarief, waardoor de som van het verzamelinkomen de VIB en de eventuele aftrek vanwege de CVO voor 10% doorwerkt in de hoogte van de eigen bijdrage.

De eigen bijdragen voor beschermd wonen in de Wmo 2015 volgen dezelfde systematiek als de eigen bijdragen voor zorg met verblijf in de Wlz.

Om stapeling van eigen betalingen tegen te gaan, is geregeld dat de eigen bijdragen op grond van de Wlz en op grond van de Wmo voor beschermd wonen niet kunnen cumuleren. Ook de voornomen invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb) ter vervanging van het abonnementstarief zal gepaard gaan van anti-cumulatie. Als een eigen bijdrage voor langdurige zorg of beschermd wonen verschuldigd is, dan is er geen ivb verschuldigd.

Afbouw van de CVO

Door de afbouw van de CVO stijgen, voor een deel van de pensioengerechtigden, de eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op grond van de Wmo 2015. Óf de eigen bijdrage stijgt en hoe hoog deze stijging is, hangt af van verschillende factoren. Factoren die een rol spelen zijn of er een eventuele pensioengerechtigde partner is, de hoogte van het verzamelinkomen, de hoogte van het vermogen (en eventueel de verdeling ervan over de partners) en de leveringsvorm van de zorg op basis waarvan men de HEB of LEB betaalt.

[4] Zie artikel 3.3.2.2 voor andere uitzonderingssituaties waarbij de LEB verschuldigd is voor zorg met verblijf.

Om in aanmerking te komen voor de CVO moet de cliënt (en eventueel diens partner) onder de inkomensgrens van € 22.833 zitten.[5] Figuur 1 en tabel 1 tonen het effect van de afbouw van de CVO op de hoogte van de eigen bijdrage voor een aantal combinaties van huishoudtype (alleenstaand of meerpersoonshuishouden), type eigen bijdrage (HEB of LEB) en de hoogte van het vermogen. De tabel geeft voor zowel informatie over de (gemiddelde) *jaarlijkse* stijging van de eigen bijdrage in de periode 2026 t/m 2028 als de *totale* stijging van de eigen bijdrage per jaar per 2028.

*Figuur 1: Totale toename eigen bijdrage per jaar in 2028 na afschaffing CVO**

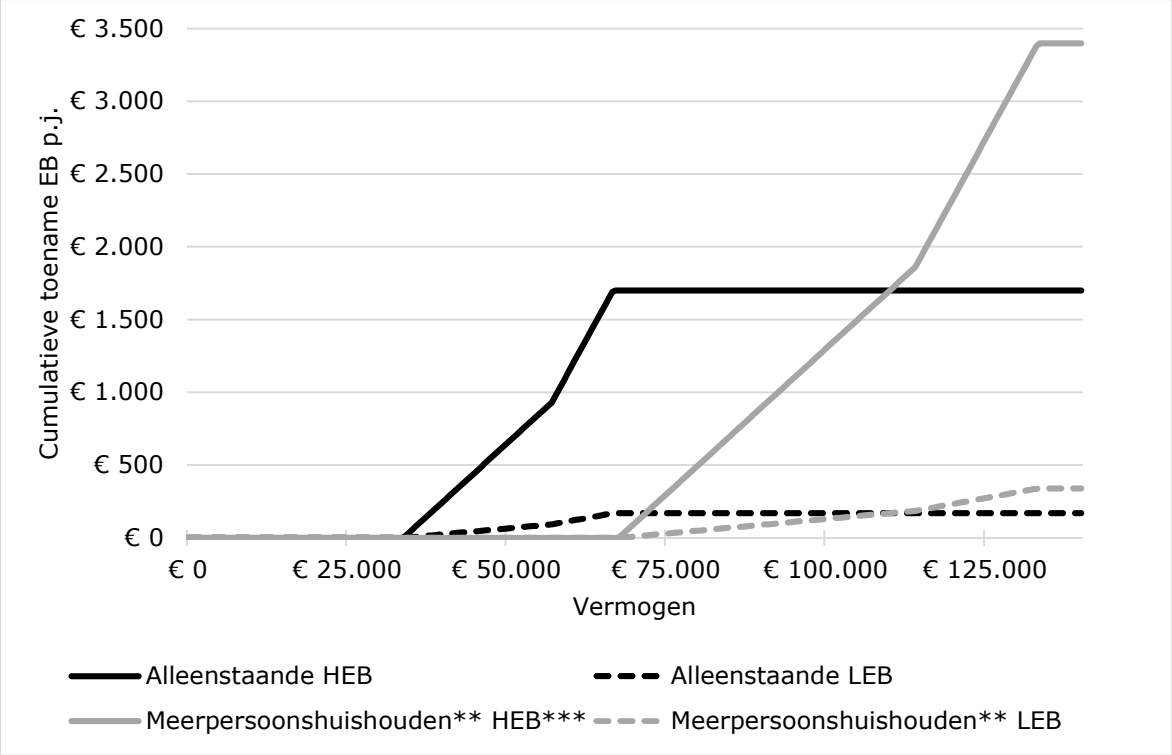

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage, LEB = lage eigen bijdrage

* De effecten worden getoond voor pensioengerechtigde personen/huishoudens die vanwege de hoogte van het verzamelinkomen recht hadden op de CVO (in 2025 was dat het geval bij een verzamelinkomen per persoon in 2023 dat lager was dan € 22.833).

** Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk werd echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit is gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit was niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de figuur geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

*** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners waren opgenomen in een zorginstelling.

[5] Of iemand onder of boven de inkomensgrens zat, werd bekeken door op het verzamelinkomen 4% van de grondslag sparen en beleggen in mindering te brengen. Dit totaal werd vervolgens met de inkomensgrens vergeleken. Bij de HEB wordt rekening gehouden met bepaalde aftrekposten.

*Tabel 1: Effecten eigen bijdrage per jaar in 2028 na afschaffing CVO (afgerond op hele euro's)**

Type EB	Vermogen	Gemiddelde jaarlijkse toename EB 2026-2028	Totale toename EB per jaar in 2028
Alleenstaanden onder de inkomensgrens			
HEB	Minder dan € 33.749**	€ -	€ -
	€ 45.000	€ 150	€ 450
	€ 55.000	€ 283	€ 850
	Meer dan € 66.623**	€ 567	€ 1.700
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 33.749**	€ -	€ -
	€ 45.000	€ 15	€ 45
	€ 55.000	€ 28	€ 85
	Meer dan € 66.623**	€ 57	€ 170
Meerpersoonshuishoudens*** onder de inkomensgrens			
HEB****	Minder dan € 67.497**	-	-
	€ 90.000	€ 300	€ 900
	€ 110.000	€ 567	€ 1.700
	Meer dan € 133.247**	€ 1.133	€ 3.400
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 67.497**	€ -	€ -
	€ 90.000	€ 30	€ 90
	€ 110.000	€ 57	€ 170
	Meer dan € 133.247**	€ 113	€ 340

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage, LEB = lage eigen bijdrage voor zorg met verblijf, VPT = volledig pakket thuis, MPT = modulair pakket thuis, PGB = persoonsgebonden budget.

* De effecten worden getoond voor pensioengerechtigde personen/huishoudens die vanwege de hoogte van het verzamelinkomen recht hadden op de CVO (in 2025 was dat het geval bij een verzamelinkomen per persoon in 2023 dat lager was dan € 22.833).

** Dit zijn de grenzen waarbij respectievelijk het minimale en maximale effect van de CVO werd bereikt (voor de situatie 2025, waarbij er werd gekeken naar de relevante vermogensgrens in 2023).

*** Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk werd echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit was gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit was niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de tabel geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

**** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners zijn opgenomen in een zorginstelling.

Het financiële effect van de afschaffing van de CVO is als volgt. Voor alleenstaande cliënten onder de hiervoor genoemde inkomensgrens met een vermogen in 2023 tot € 33.749 bedroeg de CVO € 0, waarmee de doorwerking op de hoogte van de eigen bijdragen gelijk was aan € 0. Bij een vermogen vanaf € 66.623 werd het maximale bedrag aan CVO bereikt, namelijk € 1.700. Bij de HEB werkte dit bedrag geheel door in de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar. Bij de LEB werkte de CVO middels het marginaal tarief van 10% voor € 170 door op de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar (€ 1.700 * 10%).

Aangezien de CVO tot € 1.700 kon oplopen, zou het in één keer afschaffen van de CVO grote financiële effecten hebben. Daarom is ervoor gekozen om de CVO in drie stappen af te bouwen. Voor een alleenstaande cliënt met de maximale CVO en een HEB betekent dit in de periode 2026-2028 een jaarlijks gemiddelde toename van de eigen bijdrage van € 567. In totaal stijgt deze eigen bijdrage na drie jaar met € 1.700 per jaar. Voor een alleenstaande cliënt met de maximale CVO en een LEB betekent dit in de periode 2026-2028 een jaarlijks gemiddelde toename van de eigen bijdrage van € 57. In totaal stijgt deze eigen bijdrage na drie jaar met € 170 per jaar. Voor

meerpersoonshuishoudens bedragen de effecten maximaal tweemaal het effect van alleenstaanden.

Tabel 2 toont het aantal huishoudens dat op peildatum 1 januari 2024 in aanmerking kwam voor de CVO met betrekking tot eigen bijdragen op grond van de Wlz. Tevens toont de tabel het aandeel huishoudens dat een HEB of LEB betaalde. In de tabel is het volgende te zien:

- 25.200 alleenstaanden kwamen in aanmerking voor de CVO, waarvan 15.200 (60%) voor het maximumbedrag van € 1.700 per jaar.
    - Van deze 15.200 cliënten betaalde 67% de HEB, waardoor voor hen de afbouw van de CVO geleidelijk tot een stijging van de eigen bijdrage met € 1.700 per jaar leidt. Voor de overige 33% van deze cliënten stijgt de eigen bijdrage na afschaffing van de CVO met € 170 per jaar.
- 9.000 meerpersoonshuishoudens kwamen in aanmerking voor de CVO, waarvan 5.000 huishoudens (56%) een CVO van € 1.700 kregen en 1.100 (12%) een CVO van € 3.400.
    - Bij de meerpersoonshuishoudens is zichtbaar dat het aandeel huishoudens dat de HEB betaalde zeer laag lag. Dit betekent dat er slechts een zeer beperkt aantal huishoudens is waarbij de hoogte van de CVO volledig doorwerkt in de eigen bijdrage. Het overgrote deel betaalde de LEB waarbij de CVO niet voor 100%, maar – vanwege het marginale tarief – voor 10% doorwerkt in de eigen bijdrage.
- Hoewel de eigen bijdragen door afbouw van de CVO fors kunnen toenemen, worden deze effecten draagbaar geacht. Het idee achter eigen bijdragen die afhankelijk zijn van zowel inkomen als vermogen, is dat men ook vanuit vermogen bijdraagt aan de financiering van de zorg. Indien het inkomen niet toereikend is om de eigen bijdrage van te betalen (voornamelijk bij de HEB), dan wordt men geacht hier een deel van het vermogen voor in te zetten. Cliënten die geconfronteerd worden met een verhoging van de eigen bijdrage door afbouw van de CVO hebben een vermogen van minstens € 33.749, waardoor de effecten van de afbouw van de CVO draagbaar worden geacht.

Tabel 2: Aantal huishoudens met CVO in Wlz (peildatum 1 januari 2024, aantallen afgerond op honderdtallen)[6]

Hoogte CVO	**Alleenstaanden**			
	Aantal	**Aantal (%)**	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**
€ 1 - € 499	5.100	20%	78%	22%
€ 500 - € 999	2.800	11%	80%	20%
€ 1.000 - € 1.699	2.000	8%	81%	19%
€ 1.700	15.200	60%	67%	33%
Totaal	25.200	100%	72%	28%
	Meerpersoonshuishoudens			
	Aantal	**Aantal (%)**	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**
€ 1 - € 499	1.200	14%	0%	100%
€ 500 - € 999	800	9%	0%	100%
€ 1.000 - € 1.699	700	8%	1%	99%
€ 1.700	5.000	56%	0%	100%
€ 1.701 - € 3.399	200	3%	0%	100%
€ 3.400	1.100	12%	0%	100%
Totaal	9.000	100%	0%	100%

[6] Aangezien een zeer beperkt aantal huishoudens met beschermd wonen in de Wmo 2015 in aanmerking kwam voor de CVO, toont de tabel uitsluitend aantallen voor de Wlz.

Afschaffing van de EVV

Door de afschaffing van de EVV zijn de eigen bijdragen voor een deel van de niet-pensioengerechtigde cliënten voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015 gestegen. Óf er sprake is van een toename van de eigen bijdrage en hoe hoog deze stijging is, hangt af van verschillende factoren. Factoren die een rol spelen zijn of er een eventuele partner (en diens leeftijd en zorggebruik) is, de hoogte van het verzamelinkomen, de hoogte van het vermogen (en eventueel de verdeling ervan over de partners) en het type eigen bijdrage (HEB of LEB).

Figuur 2 en tabel 3 tonen het effect van de afschaffing van de EVV op de hoogte van de eigen bijdrage voor zorg op grond van de Wlz en beschermd wonen op grond van de Wmo 2015 vanaf 2026 voor een aantal combinaties van huishoudtype (alleenstaande of meerpersoonshuishoudens), type eigen bijdrage (HEB of LEB) en vermogen.

Figuur 2: Totale toename eigen bijdrage per jaar in 2026 na afschaffing EVV

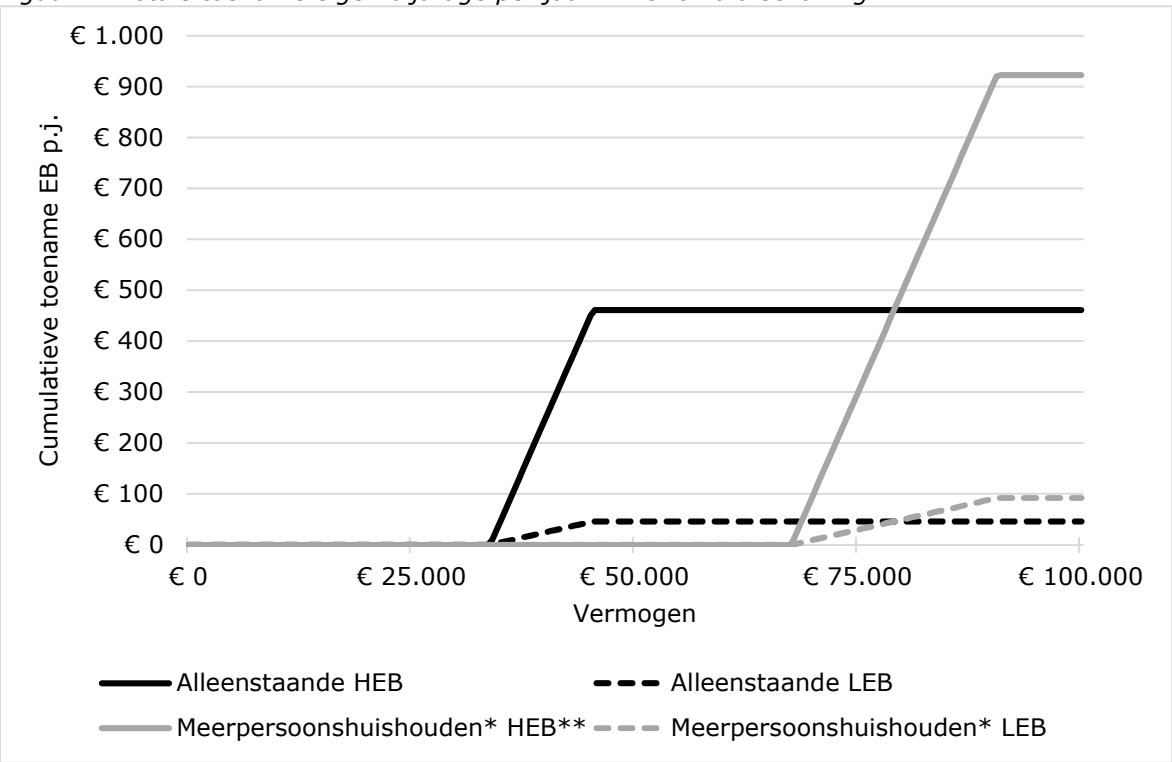

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage, LEB = lage eigen bijdrage

* Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk werd echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit was gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit was niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de figuur geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners zijn opgenomen in een zorginstelling.

Tabel 3: Effecten eigen bijdrage per jaar in 2026 na afschaffing EVV (afgerond op hele euro's)

Type EB	Vermogen	Toename EB per jaar in 2026
Alleenstaanden		
HEB	Minder dan € 33.749*	€ -
	€ 40.000	€ 250
	Meer dan € 45.281*	€ 461
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 33.749*	€ -
	€ 40.000	€ 25
	Meer dan € 45.281*	€ 46
Meerpersoonshuishoudens**		
HEB***	Minder dan € 67.497*	€ -
	€ 80.000	€ 500
	Meer dan € 90.563*	€ 923
LEB/VPT/MPT/PGB	Minder dan € 67.497*	€ -
	€ 80.000	€ 50
	Meer dan € 90.563*	€ 92

Afkortingen: EB = eigen bijdrage, HEB = hoge eigen bijdrage, LEB = lage eigen bijdrage voor zorg met verblijf, VPT = volledig pakket thuis, MPT = modulair pakket thuis, PGB = persoonsgebonden budget.

* Dit zijn de grenzen waarbij respectievelijk het minimale en maximale effect van de EVV werd bereikt (voor de situatie 2025, waarbij er wordt gekeken naar de relevante vermogensgrens in 2023).

** Bij meerpersoonshuishoudens is uitgegaan van een 50/50-verdeling van het vermogen over de partners. In de praktijk werd echter uitgegaan van de verdeling die in de fiscaliteit was gekozen. Een optimale verdeling in de fiscaliteit was niet per definitie ook de optimale verdeling bij de CVO. De bedragen in de tabel geven voor de meerpersoonshuishoudens dan ook de maximale effecten weer.

*** De HEB bij meerpersoonshuishoudens komt alleen voor indien beide partners zijn opgenomen in een zorginstelling.

Voor alleenstaande cliënten met een vermogen in 2023 tot € 33.749 bedroeg de EVV € 0. Dit is namelijk de grens tot waar vermogen voor de VIB al was vrijgesteld voor de eigen bijdragen. Bij een vermogen van meer dan € 45.282 bereikte de EVV het maximum van € 11.534. Bij de HEB werkte dit bedrag via de VIB van 4% voor € 461 door in de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar (€ 11.534 * 4%). Bij de LEB werkte de EVV middels de VIB van 4% en het marginaal tarief van 10% voor € 46 door op de uiteindelijke eigen bijdrage per jaar (€ 11.534 * 4% * 10%). Voor meerpersoonshuishoudens bedroegen de effecten maximaal tweemaal het effect van alleenstaanden. Anders dan bij de CVO, is de EVV in één keer volledig afgeschaft, omdat hier kleinere financiële effecten mee gepaard gingen.

Tabel 4 toont het aantal huishoudens dat op peildatum 1 januari 2024 in aanmerking kwam voor de EVV met betrekking tot eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz of beschermd wonen op grond van de Wmo 2015. Tevens toont de tabel het aandeel huishoudens dat een HEB of LEB betaalde. In de tabel is het volgende te zien:

- Respectievelijk 22.400 en 200 alleenstaande cliënten in de Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015 kwamen in aanmerking voor de maximale EVV.
    - 78% en 88% van deze cliënten betaalden de HEB, waardoor de afschaffing van de EVV tot een stijging van de eigen bijdrage op jaarbasis met € 461 heeft geleid.
- In de Wlz kwamen 1.200 meerpersoonshuishoudens in aanmerking voor de EVV, waarvan voor 500 huishoudens één keer de maximale EVV van toepassing was, voor 400 huishoudens tweemaal de maximale EVV en voor 300 huishoudens een ander bedrag. De aantallen voor beschermd wonen in de Wmo 2015 waren zeer beperkt.

- Bij de meerpersoonshuishoudens is zichtbaar dat het aandeel huishoudens dat de HEB betaalde zeer laag lag. Dit betekent dat er slechts een zeer beperkt aantal huishoudens was waarbij de hoogte van de EVV voor 100% doorwerkte in de eigen bijdrage. Het overgrote deel betaalde de LEB waarbij de EVV – vanwege het marginale tarief – voor 10% meetelde in de eigen bijdrage.

- Hoewel de eigen bijdragen door afschaffing van de EVV konden toenemen, worden deze effecten draagbaar geacht. Het idee achter eigen bijdragen die afhankelijk zijn van zowel inkomen als vermogen, is dat men ook vanuit vermogen bijdraagt aan de financiering van de zorg. Indien het inkomen niet toereikend is om de eigen bijdrage van te betalen (voornamelijk bij de HEB), dan wordt men geacht hier een deel van het vermogen voor in te zetten. Cliënten die geconfronteerd werden met een verhoging van de eigen bijdrage door afschaffing van de EVV hadden een vermogen van minstens € 33.749, waardoor de effecten van de afschaffing van de EVV draagbaar worden geacht.

Tabel 4: Aantal huishoudens met EVV (peildatum 1 januari 2024, aantallen afgerond op honderdtallen)

	Wlz			**Beschermd wonen Wmo 2015**		
Hoogte EVV	**Alleenstaanden**			**Alleenstaanden**		
	Aantal	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**	**Aantal**	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**
Eenmalig maximale EVV	22.400	78%	22%	200	88%	12%
Overig	-	81%	19%	-	100%	0%
Totaal	22.400	78%	22%	200	88%	12%
	Meerpersoonshuishoudens			**Meerpersoonshuishoudens**		
	Aantal	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**	**Aantal**	**Aandeel HEB**	**Aandeel LEB**
Eenmalig maximale EVV	500	0%	100%	-	0%	100%
Tweemaal maximale EVV	400	0%	100%	-	0%	100%
Overig	300	0%	100%	-	0%	100%
Totaal	1.200	0%	100%	-	0%	100%

6.2 Financiële effecten Rijksoverheid

De afbouw van de CVO en de afschaffing van de EVV zorgen voor toenemende opbrengsten van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz. Aangezien de CVO in drie stappen wordt afgebouwd, neemt de opbrengst van eigen bijdragen voor Wlz-zorg naar verwachting geleidelijk toe met € 7,9 mln in 2026, met € 16,0 mln in 2027 en structureel met € 24,4 mln vanaf 2028. Het afschaffen van de EVV leidt tot een verwachte toename van de opbrengst van eigen bijdragen voor zorg op grond van de Wlz van structureel circa € 6,5 mln vanaf 2026.

Tabel 5: Mutatie eigen bijdragen opbrengst Wlz (in mln euro's, + betekent hogere opbrengsten)

	2026	2027	2028 = struc.
Totaal	14,2	22,5	31,0
w.v. CVO	7,9	16,0	24,4
w.v. EVV	6,4	6,5	6,6

Zowel de afbouw van de CVO, als de afschaffing van de EVV hebben een nagenoeg nihil effect op de opbrengst van eigen bijdragen op grond van de Wmo 2015. Dit komt door de aanzienlijk lagere cliëntaantallen in beschermd wonen binnen de Wmo 2015 dan in de Wlz en cliënten in beschermd wonen en opvang in de Wmo 2015 hebben doorgaans een lager bijdrageplichtig inkomen. Zoals eerder toegelicht, treedt er pas een effect op in de eigen bijdragen als iemand een vermogen heeft van minstens € 33.749.

7. Advies en consultatie

Het ontwerp van dit besluit is van 4 juni tot en met 16 juli 2024 opengesteld voor internetconsultatie. Tegelijk is het ter toetsing en advisering voorgelegd aan onder meer het CAK, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) en het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR). De afbouw van de CVO en de afschaffing van de EVV waren opgenomen in het ontwerp-Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015. Om procedurele redenen is de beëindiging van de CVO en de EVV afgesplitst in onderhavige separate algemene maatregel van bestuur. Samen met (vertegenwoordigers van) de partijen in de uitvoeringsketen is de conclusie getrokken dat de planning om het abonnementstarief per 1 januari 2026 te vervangen door de ivb niet meer realistisch is, omdat er voldoende tijd moet zitten tussen de publicatie van de wet en het moment van inwerkingtreding ervan. Om zowel aan burgers en aanbieders van ondersteuning, als aan uitvoerende partijen – zoals het CAK en gemeenten – de kans te geven zich goed voor te bereiden op de vervanging van het abonnementstarief, is de beoogde implementatiedatum opgeschoven naar 1 januari 2027.[7] Het beëindigen van de CVO en de EVV wordt ook los van de vervanging van het abonnementstarief wenselijk geacht. Zoals in paragraaf 2 toegelicht, is de noodzaak van zowel de CVO, als de EVV is immers achterhaald. Door het onder te brengen in een separate algemene maatregel van bestuur, kunnen de CVO en de EVV per 1 januari 2026 beëindigd worden.

In het kader van de internetconsultatie heeft Ieder(in) mede namens de Seniorencoalitie (ANBO-PCOB, Koepel Gepensioneerden, NOOM en SOM.NI), de Patiëntenfederatie Nederland, MantelzorgNL, MIND, Per Saldo, Alzheimer Nederland, Spierziekten Nederland, Wij Staan Op! en Gehandicapten Patiënten Platform Zeist een gezamenlijke reactie gegeven op het voorstel de CVO en de EVV te beëindigen. Ieder(in) merkte in de reactie op dat deze beëindiging bijdraagt aan de stapeling van zorgkosten, aangezien cliënten daardoor een hogere eigen bijdrage gaan betalen.

In reactie hierop merkt de regering op dat de beëindiging van de CVO en de EVV alleen een effect heeft op de eigen bijdrage van cliënten met een vermogen van ten minste € 33.749. Deze effecten worden draagbaar geacht. Het idee achter eigen bijdragen die afhankelijk zijn van zowel inkomen als vermogen, is dat men ook vanuit vermogen bijdraagt aan de financiering van langdurige zorg en maatschappelijke ondersteuning. Ook is door meerdere ontwikkelingen in de fiscaliteit en de eigen bijdragen de noodzaak voor de CVO en EVV inmiddels verdwenen.

Het ATR, het CAK en de VNG hebben in hun adviezen over het Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015 geen opmerkingen gemaakt over de beëindiging van de CVO en de EVV.

8. Overgangsrecht en inwerkingtreding

De inwerkingtredingsdatum van dit besluit is 1 januari 2026. Er is voldoende tijd geboden voor de implementatie van het voorliggende besluit. Het besluit is in afstemming met uitvoeringsorganisaties in het voorjaar van 2024 opgesteld, direct waarna de internetconsultatie, toetsing en advisering zijn gestart.

De afbouw van de CVO is vervat in overgangsrecht. Dit wordt uiteengezet in het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting. Voor het afschaffen van de EVV is geen overgangsrecht getroffen. Hier treden - zoals eerder toegelicht - kleinere financiële effecten op dan bij het afschaffen van de CVO.

[7] Kamerstukken II 2024/25, 29 538, nr. 365.

II. Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

Vanwege de afschaffing van de CVO is het begrip "compensatie vervallen ouderentoeslag" geschrapt en de verwijzing naar artikel 3.2a Ub Wmo 2015 aangepast.

Onderdeel B

Artikel 3.2 Ub Wmo 2015 bepaalt hoe het vermogen wordt berekend dat in aanmerking wordt genomen voor de vaststelling van het bijdrageplichtig inkomen dat daarvan afhankelijk is.

Het eerste lid, onderdeel b, regelde de EVV. Dit onderdeel is vervallen vanwege het schrappen van deze vermogensvrijstelling. Ten behoeve van de leesbaarheid is het eerste lid opnieuw vastgesteld. Aangezien dat artikellid niet meer uit onderdelen bestaat, is de verwijzing in het vierde en vijfde lid aangepast.

Onderdeel C

Artikel 3.2a Ub Wmo 2015 beschreef de berekening van de CVO. Met de afschaffing van deze compensatie zijn het eerste en tweede lid van dat artikel overbodig geworden. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afbouwen van de CVO.

Onderdeel D

Het tweede lid van artikel 3.7 Ub Wmo 2015 is vervallen wegens het afschaffen van de CVO en het schrappen van de EVV.

Onderdeel E

Het schrappen van artikel 3.13, eerste lid, onderdeel b, vierde en vijfde subonderdeel, Ub Wmo 2015 houdt verband met het afschaffen van de CVO. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afbouwen van deze compensatie.

Onderdeel F

Artikel 3.14a is geschrapt in verband met het afschaffen van de CVO. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afbouwen van deze compensatie.

Artikel II

Onderdeel A

Vanwege de afschaffing van de CVO is het begrip "compensatie vervallen ouderentoeslag" geschrapt en de verwijzing naar artikel 3.3.1.2a Blz aangepast.

Onderdeel B

Artikel 3.3.1.2, eerste lid, onderdeel b, Blz regelde de EVV. Dit onderdeel is vervallen vanwege het schrappen van deze vermogensvrijstelling. Ten behoeve van de leesbaarheid is het eerste lid opnieuw vastgesteld. Aangezien dat artikellid niet meer uit onderdelen bestaat, is de verwijzing in het vierde en vijfde lid aangepast.

Omdat artikel 3.3.2.5 Blz vervalt, is de verwijzing naar die bepaling geschrapt uit artikel 3.3.1.2, derde lid.

Onderdeel C

Artikel 3.3.1.2a Blz beschreef de berekening van de CVO. Met de afschaffing van deze compensatie zijn het eerste en tweede lid van dat artikel overbodig geworden. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afbouwen van de CVO.

Onderdeel D

Artikel 3.3.1.7, tweede lid, Blz is vervallen wegens het afschaffen van de CVO en het schrappen van de EVV.

Onderdeel E

Artikel 3.3.2.3, eerste lid, onderdeel b, vierde en vijfde subonderdeel, Blz vervallen in verband met het afschaffen van de CVO. Om diezelfde reden is artikel 3.3.2.4a geschrapt. Artikel III bevat het overgangsrecht voor het afbouwen van de CVO.

Artikel III

Het eerste en tweede lid voorzien in overgangsrecht in verband met het afschaffen van de CVO bij de berekening van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening met beschermd wonen op grond van de Wmo 2015 en van de eigen bijdrage op grond van de Wlz. Deze voorziening wordt in drie stappen afgebouwd. In het eerste jaar is het bedrag van de compensatie 1/3 lager, in het tweede jaar 2/3 lager en vanaf het derde jaar is er geen compensatie meer voor het vervallen van de ouderentoeslag. De bij de berekening toepasselijke bedragen worden in het eerste en tweede jaar op de gebruikelijke wijze geïndexeerd. Deze overgangsperiode geldt voor zowel bestaande, als nieuwe cliënten en verzekerden. Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat de CVO in het geheel niet van toepassing is op eigen bijdragen op grond van de Wmo 2015 voor maatwerkvoorzieningen zonder beschermd wonen.

Artikel IV

Per 2026 wordt de CVO afgebouwd en de EVV afgeschaft.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,